

Norges Miljøvernforbund
Skuteviksbodene 24
5806 Bergen

Fiskeridirektoratet
postboks 185
5804 Bergen
postmottak@fiskeridir.no

Trondheim 04.05.2023

Norges Miljøvernforbund (NMF) høringsinnspill vedrørende -Forslag til utredningsprogram for havbruk til havs Områdene Norskerenna sør, Frøyabanken nord og Trænabanken. sak 23/5184

NMF har i 30 år jobbet med problematikken vedrørende oppdrett i åpne merder, og de problemene en slik driftsmetode fører til for vår felles natur og artsmangfold.

NMF vil derfor på det sterkeste advare mot disse planene om å flytte oppdrett til havs, og mener dette er en ute av øye, ute av sinn løsning med akkurat de samme problemene som oppdrett innaskjærs har , hvis driftsmetoden fremdeles skal basere seg på drift i åpne merder. Noe vi ser er den fortrukne løsningen fra de oppdretterne som allerede har sine havmerder på tegnebordet. Oppdretts selskapet Salmar har sågar kommet så langt i sine planer at de kun venter på klarsignalet fra regjeringen om at nå er det bare å sette i gang med bygging. Denne nye merden er dobbelt så stor som Salmars gamle « havmerde » som ligger innaskjærs på Frohavet (se link med bilde av merden her)

[Salmar må ut med 2,3 milliarder kroner for ny havmerd | IntraFish.no](#)

NMF har sett litt nærmere på alle de lovnadene oppdretterne, og regjeringen kommer med når de nå skal flytte oppdrett til havs.

Hvor skal disse merdene ligge ?

Regjeringen uttaler at områdene de skal legge av til oppdrett ikke skal komme i konflikt med annen virksomhet i områdene. Noe NMF mener ikke er mulig. Det er jo bare å se på de områdene som er tenkt avlagt for oppdrett industrien. **Alle de 3 områdene er meget viktige for konvensjonelt fiske etter villfisk.** Spesielt de 2 områdene utenfor Trøndelag (Frøyabanken) og Nordland (trænabanken) er mye brukt til konvensjonelt fiske. (se bilde)

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

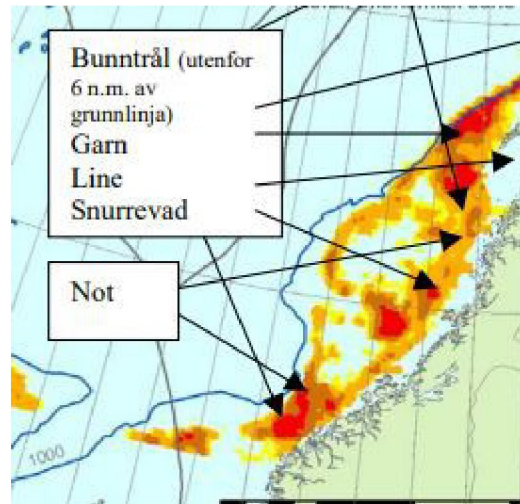
Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

Trænabanken:

Trænabanken er et større bankplata utenfor Træna ytterst på Helgelandskysten, Nordland fylke, mellom Røstbanken i nord og Sklinnabanken i sør. Det er 200–300 m dypt. Trænabanken har et rikt banklinefiske etter hovedsakelig brosme og lange, særlig i sommerhalvåret. Det bedrives også noe fiske etter blåkkeite i området.

Frøyabanken :

Norges Kystfiskarlag opplyser at det er en relativ stor aktivitet med fiske i dette området. Hoveddelen av fisket i dette området utføres med snurpenot, garn og autoline. NVG sild og sei er de viktigste artene . Det er også påvist korallforekomster i området, som alene burde være nok til at dette området ikke legges av til havbruks virksomhet.

Norskerenna :

Norskerenna er et stort område hvor det bedrives trålfiske etter mange arter som øyepål, kolmue ,og den spesielle arten laksesild som er en liten fingerstor blank fisk som lever i dypet i Atlanterhavet og i de Norske fjordene. Videre er dette området hvor havbruk er tenkt plassert et etablert rekefelt med betydelig trållaktivitet. Området brukes også til teinefiske etter sjøkreps. Fiskerne er også meget bekymret for hva bruken av kjente dødelige kjemikalier mot lakselus, som også kan være dødelig for både reker og andre skalldyr. kan gjøre av skade på rekene som gyter i området. (kystfiskarlaget og Norges Fiskarlag)

Ved plassering av nye åpne anlegg på alle disse plassene er Havforskningsinstituttet meget bekymret for at lusepåslag i anleggene kan spre seg inn til kysten, og forverre problemene for villaksen og sjøørret. I tillegg vil villaks smolt som passerer anleggene på sin tur ut til matfatet kunne få dødelige påslag av lakselus, akkurat lik de får ved passering av anleggene inne ved kysten.

Hvor store konflikter disse nye oppdrett områdene vil komme med det konvensjonelle fisket er sikkert diskuterbart, men at det kommer til å bli konflikter er NMF ikke i det minste tvil om. Og der det blir konflikter mellom det tradisjonelle fisket og oppdrett, må alltid det tradisjonelle fisket vike, lik de nå gjør inne langs kysten.

NMF er også like bekymret som rekefiskerne når det kommer til bruken av dødelige kjemikalier mot lakselus, som beviselig dreper reker og krepsdyr. (se link)

[Ny forskning viser at lusegiften hydrogenperoksid er langt farligere for miljøet enn antatt - NRK Trøndelag](#)

Midler mot lakselus dreper rekebestanden - fvn.no

Havmerder kontra tradisjonelle åpne merder innaskjærs :

NMF ser at alle de tenkte merdene som skal ut på havet er tradisjonelle åpne merder med forsterkede nøter. Selvsagt ønsker industrien å forsterke sine merder slik at de skal tåle de enorme kreftene som oppstår i det åpne hav med signifikante bølgehøyder på opptil 17 meter. Bølgehøydene i Norskehavet er faktisk de største i verden. (se link) . Men den tenkte teknologien for havbruk til havs, er fremdels åpne merder med gjennomstrømning av vann. En kan bare spekulere i hva saltvann, stormer og opptil 17 meter høye bølger vil føre til av slitasje og erosjon både på konstruksjoner og ankerkjettinger over lengre tid. **NMF sitt verste scenario er en at slik stor oppdrettanlegg med flere millioner laks vil slite seg helt, og drifte avgårde inn mot land, med de fatale følgene som da kan oppstå.**

[Verdens høyeste bølger er i havet utenfor Norge \(forskning.no\)](#)

Her kan man altså oppleve at oppdrettsanleggene blir liggende i områder hvor en har de største naturkreftene på sjøen. Områder hvor stormene kan rase i dagevis og endatil i ukevis, uten at hjelp kan komme til unnsetning hvis et uhell med konstruksjonen, og derav rømninger kan oppstå. **NMF mener at oppdrettsindustrien aldri kan forsikre seg helt mot rømninger fra disse anleggene. Noe som igjen kan føre til mange millioner av laks på rømmen, uten mulighet for å begrense skadene. Denne rømte laksen vil som rømt laks inne i våre fjorder, følge villaksen inn til våre elver når den går i gytmodus.**

De samme naturkreftene vil også føre til store problemer ved en eventuell avlusning prosess, hvor brønnbåter risikerer å måtte vente like lenge om stormene varer, før de kan komme inn for å avluse.

NMF er faktisk overbevist om at luseproblemene oppdretterne har i dag inne langs kysten og i våre fjorder , kommer til å bli nøyaktig de samme hos anleggene som ligger ute på havet. Det er ingen ting som tilsier at lakselusa ikke skal finne frem til laksen som står i disse merdene.

Fisk som beiter på pellets (pelletsfisk) under anleggene inne langs kysten og i våre fjorder er også et stort problem. Denne fisken tåler ikke det feite oppdrett føret i store mengder , og blir feit og uspiselig som menneskemat hvis den får i seg for mye av dette føret over lengre tid.

Undersøkelser gjort av forskerne Ingebrigt Uglem ved NINA i Trondheim, Tim Dempster ved SINTEF Fiskeri og havbruk og Pål Arne Bjørn fra Nofima Marin, tyder på at et gjennomsnitt på over 10 tonn villfisk av 15 arter beiter rundt oppdrettsanleggene. I sei ble det funnet i gjennomsnitt 33 gram pellets (Ryen 2009) MMF er igjen overbevist om at de samme problemene vil oppstå under de åpne merdene til havs, som de åpne merdene inne langs kysten har i dag.

Forurensing fra de åpne merdene er etter NMF sin oppfatning i dag det største problemet i våre fjorder. Her er det bevist at utslipp av pellets og fiskemøkk kan slamme ned store områder under merdene, og livet her dør sakte men sikkert. NMF har filmet store mengder slam under anleggene nede på bunnen på 200 meters dyp under anleggene. **Frøyabanken er en grunne, hvor det på det dypeste er 160 meter. Her vil en kunne få de samme forurensing problemene på bunnen som anleggene inne i våre fjorder. Noe som igjen kan føre til at eventuelle koraller, bunnfisk, og andre skapninger som lever på bunnen under disse anleggene dør ut.**

Trænabanken er 2-300 meter dyp, men NMF ser ikke bort i fra at de samme problemene under merdene også kan oppstå her. Dette er avhengig av hvor sterk strøm det er i området til enhver tid. Norskerenna er fra 250 meter dyp til 700 meter dyp. Her vil en muligens slippe unna de store forurensing problemene på bunnen under anleggene. Men NMF mener at også her kan oppstå problemer hvis strømforholdene er dårlige, med lite strøm i området der anleggene er tenkt plassert. (Se film fra under anleggene vs Mom-B undersøkelser her)

[MS Miljødronningen vs. MOM B 2 1280x720 - YouTube](#)

Sykdommer :

Problemer med sykdommer som smitter til villfisk vil også forbli de samme i de åpne havmerdene, lik de åpne merdene inne langs kysten. Dette er sykdommene oppdrettindustrien sliter med, og som dukker opp i de åpne anleggene med jevne mellomrom:

Virussykdommer :

Pankerassykdom (PD), Infeksiøs lakseanemi (ILA), Infeksiøs Pankreasnekrose (IPN)
Hjerte og skjellmuskelbetennelse (HSMB) ,Hjertesprekk (CMS), Viral hemograisk septikemi (VHS), Infeksiøs hematopetisk nekrose (IHN), Laksepox.

Bakterielle sykdommer :

Falovbakteriose, Furunkolose, Bakteriellnyresyke (BKDV), vintersår, Pasteurellose, Yersinios, Mykbakteriose.

Flere av disse sykdommene er potensielt dødelige hvis fisken ikke behandles mot sykdommen. Mange av disse sykdommene kan heller ikke behandles med medikamenter, slik at laksen slaktes ut med sykdom.

Alle disse sykdommene er selvsagt smittsomme til villaks og sjøørrett, som passerer områdene hvor smitte er spredt i vannmassene rundt anleggene. Dette vil igjen føre til den sikre død ved smitte av flere av disse sykdommene, da villfisken selvsagt ikke kan få noen behandling mot sykdommene. ([link](#))

Forsker: Ikke tvil om spredning av dødelig virus fra oppdrettsfisk til villfisk | DN

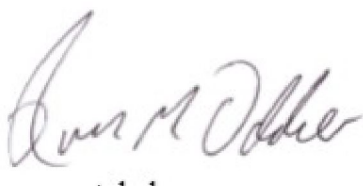
Konklusjon :

NMF mener derfor at oppdretternes forsøk på flytte ny vekst ute på havet kan sammenlignes med tungindustriens forsøk på å slippe unna krav om rensing av sine utslipp på 60-70 tallet, ved å stadig bygge høyere og høyere piper på sine industrianlegg. Noe som vi alle vet kun flyttet på nedslagsfeltet for forurensingen. Tungindustrien måtte til slutt bite i det sure eplet og investere i renseteknologi på sine utslipp av tungmetaller. NMF er derfor fremdels helt klare på at oppdrett av laks og ørret må inn i lukkede anlegg ,for å kunne drifte miljømessig forsvarlig.

Å flytte anleggene til havs som en ekstra vekst er som å gå baklengs inn i fremtiden, hvor en tillater at alle problemer heftet ved de åpne merdene fortsetter i det uendelige. NMF ser nå tegn til at oppdretterne inne langs kysten, og inne i våre fjorder så smått begynner å innse dette. Flere og flere tenker nå på lukkede anlegg som den eneste løsningen for fremtiden. Så skal oppdrett av laks og ørrett til havs ha noen som helst verdi for natur, miljø og villfisk,så må også disse lukkes. Alle andre løsninger blir bare som å flytte på problemene de nå har med de åpne merdene som allerede er etablert inne langs kysten, og i våre fjorder.

Leder Norges Miljøvernforbund

Ruben Mjelde Oddekalv

Saksbehandler

Arne Roger Hansen

